

A scenic view of a lake framed by trees, with the title 'En vårsaga' overlaid in white text.

En vårsaga

En vårsaga

sagospel i fem akter

av Christian Lanciai (2005)

Personerna :

en abbot
en munk
broder Malcolm
biskopen av Winchester
Gabriel
en sjöman
doktor Magnus
kungen
hans dotter
sjökungen
sjöjungfrun, hans dotter
Daniel
Celia
Manuel
Jakob
Isak
Johann
Johannes
Ernest
Eva, hans kvinna
en kypare

Copyright © Christian Lanciai 2005

En vårsaga

Akt I scen 1. En klosterträdgård

Abboten Våren är här med sin explosionsyra, och det är ingenting vi kan göra åt saken. Det är bara att äntligen låta livet skena iväg med sig själv i sprudlande kaskader av färger och blomning och njuta av livets kaotiska uppsluppenhet. Det går inte ens att värja sig. – Ja, vad är det?

En munk (som kommit in och stört) Broder Malcolm är här, fader.

Abboten Vad har han nu hittat på?

Munken Han säger att han har ett högst angeläget ärende.

Abboten Det säger han alltid. Vad är det nu då?

Munken Han dillar någonting om en flaska.

Abboten En flaska?

Munken Ja.

Abboten Vad då för en flaska?

Munken Den är tom.

Abboten Har han druckit ur den?
Munken Nej, gudbevars, den var nog tom från början.
Abboten Ingen flaska är tom från början. Hade den kork?
Munken Ja, den har kork.
Abboten Det är väl bara ingen ande i flaskan?
Munken Nej, det var en gåta, fader.
Abboten Det här blir värre och värre. Nå, låt honom komma. (*Munken går.*)
Alltid händer det något med Malcolm. Har han inte hittat på något så har han råkat ut för något. Nu tycks det vara en flaska. Har vi inte nog med dryckenskap i landet? (*Malcolm kommer in.*)
Nå, min son, vad har du nu hittat på?
Malcolm Ingenting. Det är någonting som hittat mig. Jag är faktiskt helt oskyldig denna gång, fader.
Abboten Ändå har du en flaska med dig.
Malcolm Ack ja, det är den som är problemet.
Abboten Är den tom?
Malcolm Ja.
Abboten Då borde den inte vara något problem eftersom den redan är uppdrucken.
Malcolm Den är inte helt tom.
Abboten Vad är det då med dess inte helt befintliga tomhet som är så märkvärdigt?
Malcolm Fader, jag har fått flaskpost.
Abboten Flaskpost?
Malcolm Ja, och av ett högst ovanligt slag.
Abboten Äntligen börjar det bli intressant. Varför kommer det en flaskpost just till dig och aldrig till någon annan?
Malcolm För att det bara är jag bland bröderna som går ner till havet ibland för att svalka fötterna.
Abboten Ja, och du brukar sitta där i timmar så att du somnar ibland så att andra måste springa efter dig och hämta dig innan tidvattnet kommer. Men denna gång tycks du ha vaknat i tid för att hitta en flaskpost.
Malcolm Den kom till mig alldeles själv. Den glittrade till i stranden bland vågorna som för att tillkalla min uppmärksamhet, och då måste jag ju plocka upp den och ta hand om den.
Abboten Berätta nu om brevet.
Malcolm Ja, det var det märkvärdigaste. Jag har aldrig sett ett sådant brev förut. Det är skrivet av en spanjor tror jag som tydligen heter Manuel, och han berättar om ett paradiset som han förlorat medan han tror att han kommer att gå under med skepp och allt.
Abboten En skeppsbrutens testamente?
Malcolm Det ser inte bättre ut.
Abboten Har du det med dig?
Malcolm Var så god. (*räcker fram flaskan*)
Abboten Brevet, min vän, inte flaskan.
Malcolm Förlåt. (*tar tillbaka flaskan och räcker fram brevet*)
Abboten (*läser brevet uppmärksamt*) "Jag är en vilsen vandrare som nu ser döden i vitögat, ty skeppet som jag är matros på kommer ej att klara denna storm. Innan jag dör vill jag anförtro åt ödet mitt livs enda värdefulla kunskap. Jag fann en gång paradiset, och jag var dum nog att bege mig bort ifrån det. Följ vägen söderut från Wynyard inte långt från Winchester i Hampshire tills du kommer förbi en slottsruin och strax därpå finner en bäck. Följ denna bäck motströms, och du skall finna det

paradis som jag för evigt har förlorat. Därmed övergår mitt liv från denna världen till en annan."

Hm! I sanning ett häpnadsväckande brev, i synnerhet som det verkligen verkar skrivet i en blivande skeppsbrutens allra sista stund. Och han har till och med gett noggranna instruktioner om hur man skall finna hans paradis. Detta är ett allvarligt testamente, Malcolm, som du fått i dina händer och som därför är högeligen förpliktigande för dig.

Malcolm Vad bör jag göra?

Abboten Uppsöka hans paradis förstås.

Malcolm Går det an?

Abboten Naturligtvis går det an.

Malcolm Så jag slipper be om er tillåtelse?

Abboten Naturligtvis slipper du be om min tillåtelse. Hade du tänkt be om den?

Malcolm Ja, men jag visste inte hur.

Abboten Nu slipper du bekymra dig om den saken. Du har väl en biskop i Winchester som din kusin att besöka på vägen?

Malcolm Ja, det är min fars kusin.

Abboten Gör det, berätta allt för honom, leta rätt på detta paradis bortom Winchester, återvänd sedan till din farbror, berätta allt för honom, kom sedan tillbaka hit och berätta allt för mig. Kan du göra allt detta?

Malcolm Det skall bli min stora glädje!

Abboten Sätt i gång då, broder Malcolm! Du har en stor uppgift framför dig! Och vi kommer alla att emotse resultatet av din mission med den största förväntan!

Malcolm Fader, jag är er gränslöst tacksam. (*trycker och kramar och kysser hans hand*)

Abboten Såja. Kom bara tillbaka så blir allting bra. Och om du då har en historia att berätta så är det ännu bättre.

Malcolm Även om jag ingenting annat får med mig därifrån så kommer jag åtminstone att ha en historia att berätta, var så säker!

Abboten Det är bra, min son. Jag hoppas du hinner tillbaka innan våren exploderat färdigt. Denna trädgård är mitt enda livsverk, men hur jag än har vårdat den och omhuldat den kan jag aldrig bli nöjd. Dessa trädgårdsgångar är alltför ordentliga, häckarna och buskarna är alltför perfekt friserade, äppelträden är för hårt beskurna, jag efterlyser mera frihet för naturen att få blomma och florera. Vi har vårdat fram Englands vackraste trädgård men helt på naturens vildhets bekostnad. Hur vi än kultiverar och raffinerar naturen genom framodling av finare arter kan vi aldrig ens tillnärmelsevis efterlikna naturens egen skaparkraft. Naturen i sin yttersta och friaste vildhet med allt dess kaos är det närmaste vi kan komma mysteriet med den gudomliga skapelsen. Vi människor kan bara göra taffliga kopior. Vi kan aldrig skapa själva.

Malcolm Ge inte upp, fader. Vår klosterträdgård är ändå Englands finaste.

Abboten Det tvivlar jag på, om det paradis finns som du fått instruktioner om i ditt brev. Ta reda på saken. Kanske där finns en finare trädgård som vi kan lära något av.

Malcolm Jag ska göra mitt bästa, fader.

Abboten Det tvivlar jag inte på. Det är bäst att du genast sätter i gång.

Malcolm Ja, fader! (*ger sig genast ivrigt iväg*)

Abboten Kanske vi äntligen har stött på någonting av vikt. Mysterier är alltid viktiga, och inga mysterier är högre än allt som har med naturen och dess skapelse att göra, som bäst uppenbarar sig för oss genom våren. Men kanske denna anvisning om ett verkligt paradis här i England är en högre uppenbarelse. Låt oss hoppas det, för broder Malcolms skull.

Scen 2.

Malcolm på middag hos biskopen i Winchester.

- Biskopen* Du menar inte att du tar sådana amsagor på allvar?
Malcolm Det har jag inte sagt. Ingenting är klart förrän det har undersökts.
Biskopen De flesta sådana saker tål ingen undersökning. Vad tror du skulle hända om vi lät någon närmare undersöka mysterierna och gravarna i Glastonbury? Vi skulle genast förlora alla turister och bli utskrattade av hela folket! Kung Arthur i all ära och allt det där, men han levde ju nästan tusen år före våra äldsta gravar i Glastonbury!
Malcolm Men alla mysterier behöver inte vara bluffar.
Biskopen De behöver inte vara det, men de *är* det. Därför är det bäst att inte avslöja dem. De är roligare att ha som eviga forskningsobjekt som man aldrig blir klok på. Blir man klok på dem är de förlorade.
Malcolm Jag tänker ändå undersöka den här platsen.
Biskopen Naturligtvis! Kom bara tillbaka hit sen och dra fler skepparhistorier för mig, så blir jag glad!
Malcolm Är det allt du tror om min flaskpost – en skepparhistoria?
Biskopen Vad är det annars? Den är ju till och med skriven ombord! Skål, min brorson!
Malcolm Jag hoppas min farbror får orätt.
Biskopen Och jag hoppas du får fler skepparhistorier att berätta! Skål!
(De dricker och har trevligt tillsammans.)

Scen 3. En glänta med ett hus i skogen vid en bäck.

- Malcolm (kommer in)* Detta är högst sällsamt. Denna skog har fyllt mig med en extas som trotsar all beskrivning, och ändå är det bara en vanlig skog med bokar och andra lövträd, eller är det? Den verkar helt utanför all vedertagen verklighet, som om den i jungfrulighet aldrig upptäckts av någon människas korrumperande hand eller som om den bevarats från sådant i något högre syfte, som ingen vanlig människa kan fatta.... Och så finner jag detta lilla förtjusande välbyggda hus vid bäcken i dess kärna. Det är bäst jag knackar på, om någon är hemma.... *(knackar på)*
Gabriel (där inne) Stig in!
Malcolm (slagen av häpnad) Är jag väntad? *(stiger in. Huset öppnar sig och blottar en förtjusande rustik interiör med en vitklädd blond och blåögd mycket långhårig ung man sittande i en fåtölj.)*
Gabriel Naturligtvis är du väntad, min vän, och till och med efterlängtd. Hur kom du hit?
Malcolm Jag fick detta brev.... *(räcker fram brevet. Gabriel läser det noggrant.)*
Gabriel (mera allvarlig) Ja, det är faktiskt Manuel, och det är hans sista ord.
Malcolm Kände du honom?
Gabriel Vi kände honom alla. Men det var Jakob som först upptäckte vår skog. Han byggde det första lilla huset här, som fortfarande heter "Huset". Du såg väl det på vägen? Skylten hänger ännu kvar. Det var Daniel, min far, som byggde det andra, "Hemmet", som jag fortfarande bor kvar i. Sedan finns det ett litet hus till, men det är högre upp i skogen, som Daniel byggde åt sig själv efter att Celia övergivit honom.
Malcolm Så ni har varit en hel koloni här?
Gabriel Vi var fem som mest med mig själv. Manuel var den första som lämnade skogen frivilligt efter att min mor Celia hade försvunnit, och sedan gav sig min far ut på en evig sökan efter henne. Jakob tog hand om mig, men när Daniel min far aldrig

återkom gav sig också Jakob av för att söka efter dem. Ej heller han har någonsin kommit tillbaka.

Malcolm Vilken historia! Men vad har skogen för historia?

Gabriel Du har väl sett bäcken. Har du studerat dess vatten? I sanden på botten precis där de två bäckfårorna strålar samman ligger det en ring. Den ringens hemlighet är hela skogens hemlighet.

Malcolm Och vad har den för hemlighet?

Gabriel Det är en kärlekshemlighet som aldrig tar slut. Det började med doktor Magnus och hans nye styrman på väg till den hemligaste arkipelagen i hela Söderhavet...

Akt II scen 1.

En styrmanshytt på ett primitivt fartyg.

Sjömannen Vad är det för hemlighetsfulla öar du tar mig till egentligen, doktor Magnus?

Magnus Det är Söderhavets mest hemlighetsfulla och minst exploaterade öar. Inga andra handelsfartyg uppsöker dem. Det är därför jag fortsätter göra det år efter år. Jag ger dem glittrande krimskrams och onyttig västerländsk lyx mot att de ger mig pärlor och unika konsthantverk och textilier. Så länge jag har monopol på öarna finns det ingen anledning att släppa företaget. Jag har utmärkt avsättning för deras produkter i Calcutta.

Sjömannen Och vet de i Calcutta var dina saker kommer ifrån?

Magnus De är så fina att de i regel inte ställer några frågor. Ställer de frågor så svarar jag inte på dem. De misstänker att jag kommer från Bismarckarkipelagen eller Nya Kaledonien. De får tro vad de vill.

Sjömannen Är det något jag behöver veta om öarna?

Magnus Kungen har en enda dotter, och han har för vana att låta avrätta alla hennes friare. Han ställer dem ett omöjligt ultimatum, och om de inte klarar provet blir de avrättade. Det är hans villkor till alla hennes friare.

Sjömannen Är hon mycket vacker?

Magnus Den vackraste i Söderhavet.

Sjömannen Har många dött för henne?

Magnus Otaliga.

Sjömannen Måste man träffa henne?

Magnus I handelsritualen ingår en middag hos kungen, där hon måste närvara. Du kan inte undvika henne, min styrman.

Sjömannen Hårda bud.

Magnus Obönhörligt hårda, enligt alla hennes friare hittills.

Scen 2. Middagen hos kungen.

Kungen Jag hoppas nu ni är ordentligt mätta och belåtna.

Magnus Hur skulle vi kunna vara annat, ers majestät?

Kungen Glöm mina titlar. Vi är gamla kolleger, doktor Magnus. Men vem är din nye styrman?

Magnus Bara en vanlig sjöman.

Kungen Det tror jag inte. Min dotter har kastat förstulna blickar på honom under hela middagen. Det gör hon inte med vem som helst.

Sjömannen Er dotter, min konung, har rätt att titta på vem som helst.

Kungen Men inte hur som helst.

Dottern Ursäkta mig, men jag har en del att utföra i byn. (*reser sig och avlägsnar sig*)

Magnus Vad har hon att göra i byn?
Kungen Barmhärtighetsverk. Hon brukar hjälpa familjer som just förlorat en förälder eller försörjare. Frivillig social tjänstgöring.
Magnus Det är behjärtansvärt.
Kungen Ja, inte sant?
Sjömannen Jag anhåller om att få gå och bistå henne. Jag har mycket att lära av sederna och folket här.
Magnus Gå vart du vill, styrman, men håll dig i skinnet.
Kungen Och håll dig ifrån min dotter.
Sjömannen Jag ska bara hjälpa till. (*ger sig iväg*)
Kungen Du vet väl vad som händer om han försöker något med min dotter, doktor Magnus? (*gör en gest mot halsen med ackompanjerande ljud*)
Magnus Han skulle aldrig våga om han inte var beredd att klara provet.
Kungen Ingen har klarat provet.
Magnus Vad är det för prov egentligen?
Kungen Det får bara de skyldiga veta.
Magnus Du måste väl ändå ge dem en chans?
Kungen Naturligtvis. Rent spel är det enda som gäller.
Magnus Det skulle vara synd om jag förlorade min styrman.
Kungen Och det skulle vara synd om jag inte fick honom till min svärson.
Magnus I så fall förlorar jag honom också.
Kungen Du skulle aldrig ha tagit honom hit.
Magnus Nu är det för sent.
Kungen Låt oss hoppas att han inte friar till min dotter. Skål, broder.
Magnus Skål. (*de skålar i risbrännvin*)
Sjömannen (*gör plötsligt entré med kungens dotters hand i sin*)
Min konung, jag anhåller om er dotters hand. Vi älskar varandra.
(*Både kungen och Magnus sätter brännvinet i halsen. Hostanfall.*)
Kungen (*när han hämtat sig*) Ha! Det trodde du! Doktor Magnus! Ut!
Magnus (*till sjömannen*) Lycka till, min son.
Sjömannen Tack, doktor Magnus, men jag vet vad jag gör.
Kungen Det tror de alltid. Ut, doktor Magnus! (*Magnus avlägsnar sig.*)
(*till dottern*) Och vill du verkligen ha honom, mitt hjärta? Han har inte våldtagit dig?
Dottern Vi har redan älskat varandra, far.
Kungen Då är det hopplöst. Ut, min dotter!
(*tyst avsked i samförstånd mellan dottern och sjömannen innan hon går ut*)
Du vet väl, min son, att du gått för långt för att kunna vända tillbaka?
Sjömannen Och det helt medvetet, min far.
Kungen Det är jag inte ännu. Först måste du klara Provet. Ingen har klarat det ännu.
Sjömannen Jag är beredd att klara det vad det än är.
Kungen Så säger de alla. De vet inte vad de säger. De kastar sig in i känslornas avgrund på vinst och förlust utan att ha en aning om fallets omfattning och förkrossande slut. Du måste innan dagen gryr ha gett mig en ring av guld som kan uppfylla vilken önskan jag än behagar uttrycka. Är det förstått?
Sjömannen En ring av guld?
Kungen Ja.
Sjömannen Inga råvaror?
Kungen Nej.
Sjömannen Ingen smedja?
Kungen Nej.
Sjömannen Och ringens kraft ska vara allsmäktig?
Kungen Ja.
Sjömannen Det är inte en helt omöjlig önskan.

Kungen Infria den då, så blir du en värdig svärson åt mig. Annars blir du det inte.
Sjömannen Och jag har bara natten på mig?
Kungen Ja.
Sjömannen Jag tror det är fullmåne i natt.
Kungen Det spelar ingen roll. Du måste klara det.
Sjömannen Kanske med månens hjälp.
Kungen Någon annan hjälp lär du inte få. Lycka till. Ge dig av nu. Om du visar dig igen utan ringen är du förlorad. Annars kan du smita med din doktor Magnus.
Sjömannen Jag ämnar inte smita från min uppgift.
Kungen Gör som du vill. Klara av den eller smit. Du har inget annat val.
Sjömannen Tack, min konung. (*avlägsnar sig*)
Kungen Det vore förbaskat synd om han inte skulle klara det. Jag är trött på att ständigt behöva halshugga misslyckade svärsöner.

Scen 3. En liten kulle vid havet.

Sjömannen uppträder och sätter sig i meditativ ställning på kullen vid havet i fullmånens sken.

Gabriel (vid sidan av scenen, berättar) Och natten föll över den fridfulla världen, försiktigt och stilla och utan ett knyst. Den förtrollande guldröda skymningen övergick till fagra tusende stjärnors förtjusande sken, mera ljuvligt än solens emedan man kunde beskåda det. Solen är ljuset som får en att älska, betrakta och fröjdas åt världen, men stjärnorna är det försiktiga ljus som drar människans blick till sig självt. Och med natten så sänkte sig drömmarna ner över världen i form av de ljuva och skira berättelser som mången skald skrivit ner och bevarat för alltid, men som solens morgonljus och hårda dagsljus var dag bränner bort och fördriver. Ty drömmarna tål ej den verklighet som solens bländande strålar belyser.

Och alla i hela Jagande gick till sina bäddar och somnade in. Endast en förblev vaken i denna förtrollande natt. Det var sjömannen som kommit med doktor Magnus. Han vankade oroligt fram och tillbaka längs stränderna. Månen gick upp och spred silverglans över den tysta drömmuppfyllda natten. Ett slag stod den prövade sjömannen stilla och tittade in i den kallt ljusa månglobens ansikte. Längre förblev han så stående som om han forskade djupt i fullmånens mysterium. Vad manne försiggick inuti honom? Han tänkte ej på något annat än sin så högt flammande kärlek, sitt ljuva och bittra ohyggliga kärlekskval. Ja, allt var möjligt för den stora kärlek han kände. Han gick ifrån stranden ett stycke till floden, som rann ut ur skogen, gick motströms ett stycke och satte sig sedan vid flodstranden med skogens nattsus omkring sig. Men sedan så gjorde han ingenting mer. Han blott satt där inför månens eviga renvita anlete, som mystiskt skimrade i grått och vitt såsom silver.

Och timmarna gick. Han blott satt där och tänkte, funderade och mediterade över måhända sin tro och sin kärlek, som nu ställdes inför hans livs allra svåraste prov. Månen företog stilla sin nattliga vandring över den kristallklara stjärnhimlen, som var så klar att varje stjärna som över huvud taget fanns i hela universum kunde urskiljas. Från alla håll belyste månen under sin nattfärd mannen som satt vid floden och floden själv. Och luften var stilla och sval och så mjuk och så doftande att den smekte hela naturen lika ömt som en moders hand sitt späda älsklingsbarn. Och främlingen från havet bara satt där i sanden på stranden av floden och tänkte.

Och natten svepte som en doft genom tiden och började nu hasta mot sitt slut. Snart skulle solen gå upp och belysa för en sorgsen värld det sorgliga faktum att friaren ej hade lyckats vinna prinsessans hand. Snart förestod dagen som skulle se älskaren skiljas från sin älskade för evigt, den grymma dagen, som öppnar alla ögon

inför realitetens obönhörliga hänsynslöshet och aldrig minskar på den bländande strålkastaren så länge hon varar. Men ännu hade inte månen gått ned.

Den började just att vidröra palmtopparna. Redan hade dess strålgans mattats inför avskedets bittra stund. Den tycktes med sina sista strålar ropa till mannen: "För Guds skull, skynda dig och vinn din prinsessa!" Månen sköt sina sista klara silverstrålar ut över den slocknande döende natten. Då rörde mannen äntligen på sig, men ytterst litet. Han rörde blott en arm och den armens hand, ytterst varsamt och försiktigt. Han lyfte handen och tycktes med sina fingrar vilja plocka något ur luften. Med yttersta varsamhet grep han mellan sin höjda arms pekfinger och tumme månens sista stråle och började forma något av den. Oändligt varsamt formade han en rund cirkel, och nu höjde han även den andra handen och hjälpte till med den. Han började gnida det abstrakta föremålet och forma det, liksom en krukmakare formar en snirklig äggkopp åt sin kejsare. Detta fortfor han med under oändlig omsorg och varsamhet i säkert fem långa minuter. Sedan lämnade hans fingrar föremålet, som blev hängande i luften. Det var tydligt en skinande skimrande ring som glänste varmare än guld. Det konkreta föremålet hängde i luften på en tunnare tråd än ett hårstrå, ty det hängde på den nedgående månens sista stråle. Så stack han ut sin högra hand igen och tog ner föremålet ur luften. I samma ögonblick upphörde fullmånen att vara full och slocknade dess sista stråle. Men ringen hade mannen i sin hand, som han hade smitt av den goda och tursamma, överenergiska och överstimulerande fullmånen strålar. Det var kärlekens ring, och den kunde uppfylla varje mänsklig önskan. Och nu reste sig mannen långsamt och sävligt, ty han var styv i hela kroppen; men värdigt och tillitsfullt började han gå bortmed flodstranden i riktning mot konungens by, samtidigt som morgonen på allvar började varsla om sin definitiva ljusning borta i öster.

(Sjömannen reser sig och stiger ner från kullen med ringen.)

Scen 4. Tillbaka i kungens hus.

(Sjömannen inträder burdust och väcker den sovande kungen.)

Kungen Du här igen! Hur vågar du!

Sjömannen Var så god. *(räcker fram ringen)*

Kungen Vad är detta?

Sjömannen Ringen du bad om.

Kungen Fungerar den?

Sjömannen Pröva och se.

Kungen Det ska jag göra.

Sjömannen När du är färdig kan du kungöra din dotters äntliga bröllop. *(går)*

Kungen Det var som fanken. Han har faktiskt trollat fram en ring. Nåde honom om han fuskat! Vad ska jag nu önska mig? Hm! *(funderar)*

Gabriel Och hur kungen än funderade kunde han inte komma på något lämpligt att önska sig av rädsla för att ringen inte skulle fungera, och han föredrog att behålla en svärson som äntligen var i hans tycke. Därför gjorde han sig av med ringen. Han slängde den i havet från örikets yttersta udde när ingen såg honom, och därmed hoppades han att ringens hemlighet aldrig skulle avslöjas. Men han bortsåg från en viktig faktor. Det var nämligen så att ringen faktiskt fungerade.

Scen 5. I sjökungens slott på havets botten.

Sjökungen Vad är det nu, min älskade dotter? Vad kan jag göra för dig?

Sjöjungfrun Min far, det har inträffat något högst förunderligt. Nyligen fick jag i present en fin liten guldring av den lilla kungsfisken, som funnit ringen i sanden utanför en flod. Ingen vet hur ringen hade kommit dit.

Sjökungen Vrakgods från mänsklighetens dåraktiga värld finner dagligen sin väg till våra hemliga skattkistor och palats. En guldring är ingen nyhet. Har du inte fått tusentals sådana förut? Som min dotter drunknar du ju i skatter.

Sjöjungfrun Det visade sig, far, att denna ringen var magisk.

Sjökungen Nå?

Sjöjungfrun Efter att jag fått ringen av den lilla fisken gick några tenar på min kam av. Jag blev då förnärmat och önskade att jag hade en kam som aldrig skulle ge mig det bekymret. Strax låg det bredvid mig en helt ny kam, och när jag prövade den visade det sig omöjligt att bryta av dess tenar. Jag prövade andra triviala önskningar med min kvinnliga fåfänga, och varje gång materialiserades de, tills jag tog av mig ringen. Då fungerade ingenting längre.

Sjökungen Detta är högst förunderligt. Du har alltså fått en magisk ring som kan uppfylla alla önskningar?

Sjöjungfrun Det ser inte bättre ut.

Sjökungen Detta innebär ett stort ansvar, min dotter. Du har fått en gudomlig gåva som måste förvaltas. En sådan rings kraft får aldrig missbrukas.

Sjöjungfrun Jag är medveten om detta, min fader. Därför kom jag till dig.

Sjökungen Du kunde inte ha gjort någonting klokare. Låt oss fortsätta testa ringen. Om dess makt verkligen håller har vi en lång resa framför oss.

Sjöjungfrun Jag har testat den om och om igen, far, med ständigt svårare och mer utmanande önskningar. Den tycks verkligen hålla i vått och torrt. Dock tror jag att det är en kärlekens ring som bara är smidd av den renaste kärlek och som därför aldrig kan missbrukas till ondo.

Sjökungen Hur vet du det?

Sjöjungfrun Sådan är ringens utstrålning. Den säger mig det. Det är omöjligt att tänka någon ond tanke med ringen på fingret.

Sjökungen Det kunde du aldrig ändå, min dotter. Den ringen har funnit rätt person och rätt finger att fästa sig på.

Sjöjungfrun Vad vill du jag skall göra?

Sjökungen Svep om dig ditt knälånga hår som en skyddande slöja mot havets kylande och bromsande strömmar, och vi skall bege oss ut och missionera och först av allt grunda skyddande kolonier för alla världens utrotningshotade varelser i djupet och på havet. Vi skall fridlysa alla hav så att människan aldrig mera skall kunna hota vår renhet, våra valar eller utrota en enda av våra arter mer. Alltför många fiskarter har hon redan utrotat, och alltför många sjöfåglar har hon drivit till utrotningens gräns. Allt detta måste vi åtgärda och skapa frizoner åt alla våra sälar och sjölejon, sjöelefanter och sjökor, sjöbjörnar och valrossar, dit de kan söka sin tillflykt undan människans mördande kortsynthet och dumhet för att aldrig mera riskera att bli utrotade. Människan var alltid vårt största problem på jorden, det problemet har ständigt tilltagit, och nu kanske vi äntligen har ett medel att kunna bromsa människans dödliga utveckling.

Sjöjungfrun Det gläder mig, far, att du alltid finner på råd. Jag skall genast göra mig i ordning för vårt omfattande värv.

Sjökungen Gör så, min dotter. (*Dottern simmar iväg.*)

Min enda dotter är som en havets gudinna i klokhet och skönhet, men så är hon ju också en äkta nereid.

Gabriel (fortsätter berättelsen) Med hjälp av ringens kraft skapade de fristäder och tillflyktsorter överallt i världen för alla världens förföljda djur. De ordnade ett paradiset åt sjöelefanterna, ett annat åt sjölejonen, ett åt sjöbjörnarna, ett åt sjökorna, ett åt sälarna, ett åt valrossarna, ett åt pingvinerna, ett åt alla tandlösa valar, ett åt bläckfiskarna och även ett åt de svårt förföljda tandvalarna. De arbetade och färdades dag och natt i tolv års tid. Ständigt gjorde de världen, naturen och alla hav renare, rikare, större och härligare. Så storartat var deras arbete att luftens andar begynte att

uppmärksamma dem. Och så en dag frågade luftens andar sjökungen och hans dotter om de ville upptas till deras krets. Alla visste att intet tillstånd var sällare än luftens andars fullkomligt spirituella existens. Därför tackade havets två välgörare ja till anbudet, men först ville de avsluta sitt arbete. Och det fick de naturligtvis lov att göra.

Det sista de skapade här på jorden var denna skog; och liksom alla andra paradiser på jorden som de hade skapat ordnade de det så, att ingen som inte var värdig att få uppleva skogen någonsin heller fick göra det. Vad är ett paradiser? Ett paradiser är en alldeles särskilt helgad och utvald plats som aldrig kan kränkas eller förstöras. Besudling är helt enkelt en omöjlighet.

Innan de skildes från världen placerade de ringen i hjärtat av denna skog, nämligen just där var du har hittat den. Denna bäcks vatten är det renaste vatten som finns i världen. Dess källa är ett livselixir som gör allt ungdomligt liv som dricker därav oföränderligt. Sedan lämnade de den materiella världen och ingick i luftens andars rike, där de vistas alltjämt och ser allt vad som händer i världen och försöker styra allt till det bästa. Kanske ser de oss här just nu. Luftens andar är alltid odödliga. Den som en gång blir en sådan förblir det sedan för alltid. Dock kan en luftens ande när han vill dyka ner i jordelivet igen och bli ett konkret levande väsen på nytt; men när han gör det glömmet han allt om sin sälla existens som en luftens ande ända tills hans konkreta kroppsform dör. Denna glömska är villkoret för jordelivet, ty det eviga minnet kan aldrig rymmas in i en dödlig varelses hjärnminne. Huruvida det är många av luftens andar som väljer att glömma sig själva och anta fysisk form eller endast få, veta vi icke.

Ja, så har denna skog blivit till, och så har ringen blivit till. Dock strålar det ständigt kraft från ringen som ständigt gör denna skog än sällare, än heligare, än underbarare, än mera jungfrulig och ungdomlig och än mera paradiserisk. Sjöjungfrun och sjökungen trodde att ringens kärlekskraft småningom skulle ebba ut, och de blev mycket förvånade när den i stället bara förnyade sig själv hela tiden. När de första gången trodde att dess kraft var slut var det som luftens andar tog kontakt med dem och bad dem fortsätta. Ty sådan är kärleken. För den är allt möjligt i evighet, och den expanderar alltid i evighet.

(Scenen förändras tillbaka som till akt I scen 3.)

Akt III scen 1.

Malcolm Men husen då? Och hur har du själv kommit hit?

Gabriel Det är en annan historia, och den är lång. Den förste som kom hit av alla människor var en vanlig man som hette Jakob. Han fann det genast underbart att vara här. Han fann ringen i vattnet, och sådan var ringens kärleks kraft att han, blott med att ligga stilla vid stranden och betrakta den, förstod ringens hela historia. Ringen utstrålar ständigt kraft. Den kärlek som ringen är gjord av är sådan att den ständigt strömmar ut utan att någonsin kunna ta slut. Den kraft som bor i ringen är enbart utåtriktad och aldrig inåtriktad. Denna kraft uppfyllde även Jakob när han låg och såg på den, och således kunde han inse och begripa ringens historia. Och han stannade här i skogen och började leva här. Han byggde Huset vid stranden av ön och bodde där en tid.

En dag kom det två nya unga vandrare in i skogen. De hette Daniel och Celia. De var förälskade och hade flytt från en hemstad som inte velat låta dem få varandra. Under sin flykt råkade de komma hit in i skogen, och även de stannade kvar.

Daniel var en mycket kunnig man. Han behärskade nästan alla hantverk, och särskilt skicklig var han som snickare. Han byggde åt sig och Celia detta hus, som de kallade Hemmet, och medan han ännu arbetade på det kom Manuel. Även han blev förtrollad och bodde en tid hos Jakob i Huset. Och Daniel och Celia fick ett litet barn

som de kallade Gabriel. Det barnet var jag. Jag har aldrig sett världen utanför denna skog, utan jag har levat här i hela mitt liv. Därför är jag ännu så fullständigt ofördärvad både till det yttre och till det inre.

Men det hände sig att Manuel, som egentligen var spanjor och fiskare, blev olyckligt kär i den vackra blonda långhåriga och oemotståndliga Celia. Hon lär ha varit en fulländad skönhet på den tiden med långt utslaget hår som täckte hela ryggen. Alla älskade henne, men Manuel gjorde det med en passion som inte gick att behärska. Även hon betogs av varma känslor för hans känslosamma natur och gav efter för honom. Den förståndige Daniel, som var toleransen och ödmjukheten själv, lät vad som skedde ske. Celia och Manuel drogs obönhörligt mer och mer till varandra, och den fromme Daniel kom i skymundan. Daniel blev ledsen men var för god för att protestera, och han vägrade nedlåta sig till att göra sig delaktig i ett svartsjukedrama. "Sådant kan väl hända vem som helst," var hans filosofi och enda kommentar till att han var bedragen. Han byggde ett nytt hus åt sig längre upp i skogen. Det syns inte härifrån. Och Hemmet lämnade han åt Celia och Manuel, vilkas passionerade men tillfälliga lycka han inte ville dämpa. Han frågade bara Celia en gång:

Daniel Varför gjorde du det?

Celia Gjorde vad då?

Daniel Lämnade mig.

Celia Jag har aldrig lämnat dig.

Daniel Men du älskar Manuel nu och inte mig.

Celia Nej, det är han som älskar mig och inte du.

Daniel Jag har alltid älskat dig och gör det fortfarande.

Celia Men Manuel äger mig.

Daniel Jag har aldrig velat äga dig.

Celia Det är det jag menar.

Daniel Är då kärlek att äga en annan? Är det inte hellre att ge liv åt en annan, att garantera henne all frihet, att bara främja utan att fordra?

Celia Din kärlek har blivit för god för mig. Jag har blivit en fallen kvinna.

Daniel Du är min sons moder!

Celia Det förbättrar inte saken.

Daniel Om jag ändå kunde förstå hur du tänker!

Celia Felet är att du försöker.

Daniel Skulle jag då inte bry mig om dig?

Celia Se det så här, Daniel. Ni är tre män, och jag är er enda kvinna. Som du sade, så äger du mig inte. Ingen äger mig. Du har gett mig all frihet, som du själv sade. Skulle jag då inte utnyttja den? Skulle jag vägra de andra två vad jag redan gett till dig? Har jag någon rätt att förfördela dem? Manuel bad mig om barmhärtighet. Hade jag då någon rätt att neka honom vad jag aldrig nekat dig?

Manuel (kommer in) Stör jag?

Celia Inte alls.

Daniel Manuel, vi har delat allt tillsammans, och vi har varit de bästa vänner. Vill du då äventyra allt och förstöra harmonin med att ta Celia ifrån mig?

Manuel Nej, det vill jag inte.

Daniel Varför gör du det då?

Manuel Det har jag inte gjort.

Daniel Har du inte legat med henne? Har du inte älskat henne?

Manuel Jo.

Daniel Nå?

Manuel Det är en annan sak. Jag har inte tagit henne ifrån dig. Hon tillhör oss alla.

Daniel Du menar att Jakob har lika stor rätt till hennes kärlek för att du stulit den från mig?

Manuel Nej, jag menar bara att hon har rätt att välja själv vem hon vill ligga med och när.
Celia Var inte girig, Daniel. Var inte svartsjuk. Gabriel är din son, och ingen kan ta *det* ifrån dig. Men jag tillhör ingen utom vem jag vill. Försök se det objektivt.
Jakob (kommer in) Stör jag?
Celia Inte alls.
Manuel Vi diskuterar bara äganderätten till Celia och hennes rätt till frihet att själv få fördela den.
Jakob Jag är inte intresserad av att dela den.
Celia Tack för det, Jakob. Du är den enda förnuftiga i sällskapet.
Manuel Jag har ingenting emot att dela den, men det har Daniel.
Daniel Du delar den så att du tar allting själv. Det är det jag har någonting emot.
Manuel Du överdriver.
Daniel Nej, jag underdriver.
Jakob Hur vore det att låta Celia välja?
Manuel Hon har redan valt.
Celia Jag vill inte att Daniel ska bli lidande. Låt mig få tänka över saken. Jag går nu på en promenad. När jag kommer tillbaka skall jag ha löst problemet till allas belåtenhet.
Jakob Det låter väl rimligt?
Daniel Gå bort, Celia, och tänk på saken, men kom tillbaka.
Celia Naturligtvis.
Manuel Gå inte för långt.
Celia Jag kommer alltid tillbaka. (*går*)
Daniel Tror ni hon kan lösa problemet?
Manuel Det kan hon absolut.
Jakob Det är väl bara hon som kan göra det, för det är väl bara hennes problem.
Daniel Låt oss hoppas att du har rätt, Jakob.
(*barnaskrik*)
Manuel Nu gråter Gabriel.
Daniel Det är för att Celia lämnat oss.
Jakob Jag tar hand om honom. (*går*)
Daniel Är det hennes problem, eller är det vårt?
Manuel Det är frågan.

Scen 2. Samma scen, men långt senare.

Daniel Hur länge ska vi vänta?
Manuel Det är frågan.
Daniel Vi har väntat länge nog. Vad tror du? Har hon lämnat oss, eller har något hänt henne?
Manuel Det är frågan.
Daniel Om något har hänt henne borde vi till varje pris ta reda på saken och undsätta henne. Men om hon har lämnat oss frivilligt har vi ingen rätt att kräva henne tillbaka.
Manuel Vad tror du är det troligaste?
Daniel Att något hänt henne.
Manuel Det tror jag också. Jag är mest ansvarig. Hon hade aldrig gett sig iväg om jag inte vållat dig problem. Därför bör jag ge mig ut och söka henne. Stanna här med din son så länge tills jag kommer tillbaka med henne.
Daniel Det är rimligt. Lycka till.
Jakob (kommer in) Han har äntligen lugnat sig.

Daniel Han saknar sin mamma. Han känner på sig att något hänt henne.
Manuel ger sig ut för att söka henne, Jakob.
Jakob Det är hög tid, om något hänt henne.
Daniel Något måste ha hänt henne.
Manuel Ingen var vackrare än hon med sitt ljusa väsen och änglalika gyllene hår, som hon bar fritt och utslaget ner till midjan. Jag befarar det värsta. Hon klädde ju sig tämligen fritt också. Den yttre världen är en helt annan verklighet än vår trygga värld här inne i kärlekens eget rike.
Jakob Lycka till, Manuel. Jag hoppas du kan få henne tillbaka till sin son.
Manuel Jag ger mig inte förrän jag lyckats. (*går*)
Jakob Tror du han finner henne?
Daniel Han måste finna henne.
Jakob Och om inte?
Daniel Då måste jag också ge mig ut och söka henne. Vi får inte släppa henne, Jakob. Vi får aldrig släppa taget om kärleken om vi en gång givit den vår utsträckta arm. Vi är skyldiga den trohet intill döden.
Jakob Åtminstone på den punkten var nog du och Manuel överens.
Daniel Fullkomligt.
Gabriel Men Manuel kom inte tillbaka. Han kom aldrig tillbaka. Vi förmodade därav att han inte funnit henne och inte ens något spår. Då lämnade oss också Daniel, och Jakob tog ensam hand om mig. Inte heller Daniel kom någonsin tillbaka. Han söker nog efter henne ännu idag, medan ditt brev tyder på att Manuel slutligen strandat i jakten på henne utan att någonsin ha funnit ett spår av henne.

Akt IV scen 1.

Isak Försök minnas. Du måste.
Celia Jag kan inte. Allt är bara mörker.
Isak Det kan inte bara vara mörker. Det måste finnas något ljus någonstans.
Celia Jo, det fanns, men det är borta. Det är det enda jag vet. Jag vet att jag en gång var behörig i paradiset, men jag förlorade det, kanske genom min egen förskyllan.
Isak Men vad man en gång har haft kan man alltid återskapa.
Celia Tror du det? Du är optimistisk. Men jag tror inte det handlar så mycket om att återskapa som att helt enkelt återfinna det. Det finns där kvar någonstans, jag vet det.
Isak Menar du rent geografiskt?
Celia Ja.
Isak Om du vet så mycket måste du kunna rekapitulera mera.
Celia Jag försöker krampaktigt. Berätta igen hur du fann mig.
Isak Du drev i land här i en liten jolle som från ingenstans. Jag drog den slutsatsen att ditt skepp måste ha lidit skeppsbrott och att någon lyckats rädda dig, ty det var strax efter en svår storm efter vilken det drev i land mycket vrakspillror längs hela kusten.
Celia Jag tror du har rätt. Jag tror det var en besättningsman som lyckades få upp mig i jollen, men han orkade inte rädda sig själv. Han måste ha älskat mig. Jag ser korta blixtar av minnesbilder ibland i fragment, och jag tror jag har bilden av hur han såg ut. Han måste ha älskat mig. Men han var inte min man.
Isak Vem var din man?
Celia Jag var övergiven. Jag hade redan tappat minnet. David. David hette han som fann mig i diket och räddade mig. Jag var medvetlös. Före det ser jag bara det stora svarta mörkret, som om hela mitt liv före det uppslukats av en avgrund som efteråt tillslutits för gott för att aldrig kunna öppnas mera. David. Den gode David.

Han ville hjälpa mig att återfinna mitt förlorade paradiset, men han ville inte följa mig ut på havet. Han trodde jag var på fel spår.

Isak Men här är du, och spåret kan inte vara fel, eftersom du minns mer och mer. Var David din man?

Celia Nej, David var inte min man. Han lämnade mig i fred, ty jag var mycket trasig. Han sade det till mig. "Du har missbrukats så hårt att det behövs mer än en livstid för att få dig hel igen." Så sade han. Hans ord är tydliga, men jag minns inte hur han såg ut. Han räddade mig från diket.

Isak (för sig själv) Det låter närmast som en brutal gruppvåldtäkt, och det skulle kunna stämma. Vem som helst kan tappa minnet av misshandel.

Celia Vad sade du?

Isak Att vem som helst kan tappa minnet efter misshandel.

Celia Jag tror inte jag bara misshandlades. Det var mer än så. Det var något jag själv hade gjort, och därför förlorade jag paradiset.

Isak Det värsta du kan göra är att skuldbelasta dig själv.

Celia Men om jag var skyldig?

Isak Ingen är någonsin själv skyldig till att bli misshandlad av andra, allra minst en kvinna.

Celia Tror du vi kan återfinna mitt paradiset?

Isak Vi ska söka efter det. Vi skall vandra land och rike runt tills vi finner det. Det lovar jag dig. Det är det minsta jag kan göra för dig.

Celia Du är snäll, Isak.

Isak Och du är så vilsen att du bara måste ledas rätt igen. Men vägen ut ur en sådan tunnel kan vara lång och svår.

Celia Vi måste finna den.

Isak Ja, det måste vi.

Celia Tack för att du hjälper mig, Isak.

Isak Men du har inget namn. Får jag ge dig något?

Celia Vad föreslår du?

Isak Cecilia, som betyder 'den lilla blindas'. Dessutom var hon musikens skyddshelgon, och om det är något vi behöver i vårt värv så är det vägledning av ett skyddshelgon genom musikens högre uppenbarelse.

Celia Tack, Isak.

Isak Nej, Cecilia. Det är jag som ska tacka dig.

Scen 2. Kafé "Igelkotten" i Wien.

Johannes Du fuskar igen, Johann.

Johann Ska du säga, som gömmer kort under skägget.

Johannes Vad annars har man skägg till för?

Johann Samla ärtsoppa och äggula i, som annars hamnar på slipsen.

Johann Är det därför du aldrig går i slips?

Johann Nej, det är därför jag aldrig har skägg.

Johannes Då är du opraktisk! Man slipper raka sig.

Johann Är vi här för att käftas eller för att spela kort?

Johannes Du ger.

(Isak och Celia kommer in.)

Johann (uppmärksammar dem, slänger fel kort)

Johannes Du börjar dåligt. Nu gav du väl ändå fel.

Johann Förlåt mig. Det kom ett så vackert par in på kaféet.

Johannes (synar dem) Ja, ett ungt fattigt tatarpar. Men de är inga zigenare.

Johann De ser medtagna ut.

Johannes De är inte från detta landet. Kanske de är musikanter från Polen?
Johann Ursäkta mig, mitt unga herrskap, men varifrån kommer ni?
Isak Vi kommer från Danmark. Vi har gått hela vägen genom Tyskland.
Johannes Till fots?
Isak Ibland har Cecilia, min kamrat, fått rida på vägen.
Johannes Bach gick till Lübeck från Sachsen, men ni går från Danmark till Wien.
 Vad driver er? Är det musiken?
Isak Nej, det är min hustru. Hon lider av minnesförlust, men vi vet vad hon förlorat, och vi letar efter det.
Johannes Här finns bara musik. Men kanske musiken kan hjälpa er på traven.
Isak Förlåt, men vi har redan träffat en tafflig musiker, som bara hade problem.
Johann Vad då för problem?
Isak Han övade med en orkester och var alldeles förtvivlad för att den aldrig fattade vad han menade.
Johannes (till Johann) Det låter som Anton Bruckner.
Johann Vem var det?
Isak En liten glasögonprydd ung man. Han verkade närsynt.
Johannes Då var det inte Bruckner.
Celia Han hette Franz Schubert.
Johannes Här är något som inte stämmer. Är ni säkra på att ni kommit alldeles rätt?
Isak Detta är väl Wien?
Johann Det hoppas jag verkligen. Annars har *vi* kommit fel.
Johannes Men Schubert är död.
Isak Det var han inte när *vi* träffade honom.
Johann Då var ni lyckliga. Kom igen, Johannes. Vi har ett spel att sköta.
Johannes Jag tror ni hamnat i fel dimension. Det kanske kan förklara din hustrus minnesförlust. Jag föreslår att ni går tillbaka till utgångsläget.
Isak Det är det vi försöker göra.
Johannes Då kan ingenting rädda er. Lycka till. (*fortsätter spelet*)
Isak Det är bäst vi går, Cecilia, innan vi råkar ut för fler förvirrade musiker.
Johannes Sade du att hon hette Cecilia?
Isak Ja.
Johann Hon är väl aldrig musikens eget skyddshelgon?
Johannes Nu ballar du ur, Johann. Fortsätt spela.
(Johann och Johannes focuserar sig på spelet.)
Isak De är bara spelare, Cecilia. Kom, låt oss gå.
Johannes Du spelar falskt!
Johann Nej, det är du som saknar gehör!
(De fortsätter spela.)

Scen 3. Venedig.

Ernest Du kan inte göra så mot mig. Jag älskar dig ju.
Kvinnan Hur många har du älskat, Ernest? Men jag har aldrig haft någon man.
Ernest Då är det på tiden att du får en.
Kvinnan Men då vill jag välja honom själv, och det blir inte du, Ernest.
Ernest Hur kan du säga så till mig? Vad är det för fel på mig?
Kvinnan Du är för gammal.
Ernest En kvinna är aldrig för ung för en man.
Kvinnan Men en man är alltid för gammal för en jungfru. Håll dig till dina luder,
 Ernest.
Ernest De har alla svikit mig.

Kvinnan Varför vill du då att jag också ska göra det?
Ernest Det är ju det jag inte vill.
Kvinnan Varför ber du mig då?
Ernest Hys förbarmande med en stackars blödig älskare, Eva, som aldrig kan få nog.
Kvinnan Att inte alla dina läsare över hela världen får nog av din klibbiga sentimentalitet, som bara smetar av sig.
Ernest Det är det de aldrig får, ty de älskar att gråta över min självömkan.
Kvinnan Du är patetisk.
Ernest Det är meningen. Det är det enda jag kan vara.

(*Isak och Celia kommer in.*)

Här kommer ett riktigt par som håller samman. Se så trogna de är.

Kvinnan De verkar sorgliga, som om de tappat något.
Ernest Har ni tappat något?
Isak Ja. Min fru har tappat minnet.
Ernest Det är inte ovanligt i vår flyktiga värld, där ödena bara sopas bort och försvinner.
Kvinnan Bry er inte om honom. Han är bara patetisk.
Celia Är han änklings?
Kvinnan Är du änklings, Ernest?
Ernest Nej, varför skulle jag vara det? Varför frågar de det?
Kvinnan De har väl läst din "Farväl till armarna".
Ernest Jag har aldrig frivilligt slitit mig ur ett par kvinnoarmar.
Kvinnan Varför skrev du boken då om inte för att bedöva ditt dåliga samvete för dina övergivna fruntimmer, precis som Goethe gjorde.
Ernest Goethe var *gay* med Schiller.
Kvinnan Han skulle då ha hållit sig till män och inte svikit sina damer som du.
Ernest Men varför undrar ni om jag är änklings?
Celia Vi träffade just en annan änklings, som ansåg att Gud var galen för att han förlorat sin fru.
Ernest Vad var väl det för en skälm?
Celia Det var en gammal målare.
Isak Tiziano Vecellio hette han.
Ernest Då har ni hamnat i fel århundrade.
Isak Vi vet. Det är därför vi försöker hitta det rätta.
Ernest Det gör ni aldrig i vår tid.
Isak Nej, jag medger att det ser illa ut.
Celia Vi kom fel från början, och det är mitt fel, för jag har tappat minnet.
Kvinnan Då har ni kommit till fel författare. James Hilton var bra på sådana operationer. Den här kan bara förbruka sina damer och berätta hur de dör.
Ernest Varför vill du inte ens ha mig till toffelhjälte, mitt hjärta?
Kvinnan Därför att du redan är en toffel med hål i som inte duger att gå med på gatan.
Ernest Du måste inte gå på gatan.
Kvinnan Jo, om det inte finns trottoarer.
Isak Kom, så går vi, Cecilia. Författare är värre än musiker.
Kvinnan Det kan ni skriva upp.
Ernest Lycka till på resan. Hoppas ni finner vad ni söker.
Kvinnan Konsultera doktor Freud. Det skulle den här hönshjärnan ha gjort för länge sen.
Celia Vem är doktor Freud?
Ernest En kokainist som skrynklar hjärnor fastän de redan är hur skrynkliga som helst.
Isak Vi behöver inte era skrynkliga hjärnor.

Kvinnan Rätt så, mina vänner. Skrota honom bara. Han är redan färdig. (*Isak och Celia går.*)

Ernest Var var vi nu igen?

Kvinnan Vi träffade ett par skrynkliga hjärnor från en annan tid.

Ernest Det var inte det som var vitsen.

Kvinnan Vitsen var deras minnesförlust, som de hade glömt.

Ernest Men vad hade den med oss att göra?

Kvinnan Den tycks inte ha gjort dig medveten om ditt hjärnsläpp.

Ernest Jag behöver nog en drink till.

Kvinnan En, säger han, när han behöver hundra.

Ernest Kör för det! Bara vi kommer till saken!

Kvinnan Det är det vi aldrig gör. Du fattar ju inte att du är sågad.

Ernest Jag har aldrig accepterat ett avslag.

Kvinnan Därför är du så avslagen och utslagen. Inte ens spriten gör dig längre påslagen.

Ernest Vänta bara! Kyparn! En hel flaska till!

Kvinnan Nu börjar han igen.

Ernest Ingen ska någonsin kunna säga om mig att jag inte accepterade en utmaning!

Kvinnan Det är bra, Ernest. Gå hem och lägg dig, och skriv sedan en sentimental smörja om hur du aldrig fick mig.

Ernest Det är precis vad jag ska göra! Du ska bli en bestseller!

Kvinnan Det är bara för att du är etablerad. Därför blir alla dina böcker bestsellers hur dåliga de än är. Sanningen är att berömmelsen gjort att du inte kan skriva längre.

Ernest Det drabbar alla berömda författare. De drunknar i homeopatisk förtunning som de späder ut med alkohol.

Kvinnan Det behöver du inte tala om för mig. Det är ju vad du gjort i hela ditt liv.

Ernest Alltså är det bara att fortsätta med den rutinen.

Kvinnan Tills man slutar som Jack London.

Ernest Tack för liknelsen. Jag ska försöka leva upp till den.

Kvinnan Ja, försök, du. När det kommer till kritan kan du nog inte ens sikta rätt.

Ernest Ska vi slå vad?

Kvinnan Ja. Om du får rätt får jag ditt huvud. Annars får du behålla det.

Ernest Topp! (*dricker*) Glöm nu inte detta vadet!

Kvinnan Aldrig. (*De dricker varandra till.*)

Scen 4.

Gabriel (9 år) Vem var min mor egentligen, Jakob?

Jakob Hon var världens vackraste kvinna och den ljuvaste med ljusa ögon och hår som en ängel som räckte henne ner till midjan. Hela hennes väsen var bara ljuvhet. Alla älskade henne.

Gabriel Varför gick hon bort då?

Jakob Hon gick inte bort. Hon försvann. Därför gav sig din far Daniel och Manuel ut för att leta efter henne.

Gabriel Varför fann de henne aldrig?

Jakob Det vet vi inte, min son, förrän någon av dem kanske kommer tillbaka och kan berätta något om sitt sökande.

(*Det knackar försiktigt.*)

Daniel (utanför) Är det någon hemma?

Jakob (hämtar andan) Jag känner igen den rösten. (*högt*) Kom in!

Daniel Jakob!

Jakob Daniel! (*De störtar mot varandra och omfamnas.*)

Daniel Och detta måste vara Gabriel. Kom i min famn, min son.

Gabriel Far! (*störtar i hans famn*)

Daniel (frågande till Jakob) Hur kan han känna igen mig?

Jakob Varje dag har jag påmint honom om dig och berättat om dig.

Daniel Varje dag i åtta år?

Jakob Ja, nästan.

Daniel Du har uppfostrat honom väl. – Min son, du är nästan skyldig Jakob mera tack och tillgivenhet än mig, som bara har försummat dig i åtta år. Men jag har aldrig upphört att leta efter din moder.

Jakob Fann du henne? Fann du något spår?

Daniel Ja, det gjorde jag.

Jakob Men du måste vara uttröttad efter dina vandringar. Är du inte hungrig?

Daniel Har du något av den cider som vi brukade brygga tillsammans?

Jakob Naturligtvis. Hur mycket som helst. Det är ju nästan ingen som dricker den, och jag brygger den fortfarande.

Daniel Du tycks då hålla på traditionerna.

Jakob Någon måste ju göra det. Här har ju inte funnits någon annan. (*häller upp ett glas åt honom*) Låt dig väl smaka. Allt här står till ditt förfogande. Det är ditt hem, och det har bara väntat på din återkomst.

Daniel Jag har bara kommit hem för att vända. Jag måste genast fortsätta mitt sökande. Egentligen kom jag bara hem för att se om det var någon kvar här och för att i så fall avge rapport.

Jakob Vad fann du för spår?

Daniel På mina vandringar runt landet kom jag i kontakt med en ung man som hette David. Det var han som hittade henne. Hon var i ett förfärligt skick. Han hittade henne i ett dike medvetslös med alla sina kläder sönderrivna. Hon hade skändats till oigenkännlighet. Antagligen hade hon råkat ut för ett band rövare som hon i sin godhet och oskuld hade tilltalat helt omedveten om faran i oemotståndligheten i hennes skönhet och uppträdande. Men David tog väl hand om henne och lyckades återföra henne till livet. Det var bara ett problem. Hon hade tappat minnet.

Jakob Så hon mindes ingenting av oss?

Daniel Ingenting. David försökte oavbrutet bearbeta hennes inre, men det gick inte att öppna. Det enda hon visste om sig själv var att hon förlorat något som hon inte fick förlora och att hennes enda mening i livet skulle vara att återfinna det. David beslöt att hjälpa henne med det, och de begav sig på vandring runt hela Enland men fann ingenting. Då fick hon för sig att det hon förlorat kunde finnas på kontinenten. Hon ville gå ombord på ett fartyg och fortsätta sökandet i Frankrike. David fick genast det intrycket att hon var inne på fel spår och ville inte följa med. Men Celia var envis och gick ombord. Senare fick David veta att det skeppet förlist ute på Nordsjön och att inga överlevande påträffats.

Jakob Det låter inte övertygande.

Daniel Precis. Det tyckte inte jag heller. Därför gav jag mig av för att spåra vrakdelar. Vinden borde ha fört dem till Danmark, så det var dit jag begav mig. Snart fick jag höra de märkligaste legender om ett ungt par som vandrade tillsammans söderut genom hela Tyskland till Bodensjön och österut genom hela Österrike till Wien. Hon var alldeles gudomligt vacker och strålade av godhet och oförgänglig skönhet och verkade helt oförmögen att åldras. Men styrkan i legenden var det unga parets öde, att hon led av kronisk minnesförlust och letade efter något som hon hade förlorat men vägrade uppge som förlorat. Man trodde att också gåtan med hennes skönhet låg i detta mysterium, som hon ägde men icke kunde minnas.

Jakob Hur långt spårade du dem?

Daniel Till Wien och ner till Italien, till Venedig och ner till Sicilien, varifrån spåret ledde vidare över till Grekland. Det är dit jag skall bege mig nu.

Jakob Har du pengar?

Daniel Jag äger ingenting, och de äger ingenting. Om de kan ta sig till Grekland utan medel kan jag det också.

Jakob Vart tror du de är på väg?

Daniel Kanske längre österut, kanske till det Heliga Landet, kanske till Indien. Jag skall följa dem till världens ände.

Jakob Varför kom du tillbaka? Det blev ju en betydande omväg.

Daniel Hon kom till mig i en dröm. Det var tydligare än verkligheten.

Celia (uppenbarar sig) Min vän, var inte orolig för mig, ty jag är nu hemma där jag har återfunnit min oskuld som du tog ifrån mig. Men sörj mig ej, ty jag gläds nu åt min underbara lott. Det minne som jag förlorade var kanske ingenting mot den värld som jag har återvunnit nu. Återvänd du hem till de våra och trösta dem.

Daniel Förlåt mig, Jakob, att jag har upptagit din tid, men huvudsaken var att jag fick träffa dig. Nu kan jag gå vidare med gott samvete. Jag har gett dig deras historia, och du kan ge den vidare till min son när han mognar. Därigenom kommer den i alla fall aldrig att dö vare sig jag finner dem eller inte.

Jakob Tror du att du har någon chans?

Daniel Jag vet inte, Jakob.

Jakob Därför frågade jag dig om du tror.

Daniel Naturligtvis finns det en chans. Allt är alltid möjligt. Det är det man måste satsa på. Fortsätt ta väl hand om min son. Ingen kan göra det bättre än du.

Jakob Och vet du något om Manuel?

Daniel Absolut ingenting. Jag tror han kom på fel spår från början.

Jakob Hör av dig, Daniel. Skicka en hälsning.

Daniel Kommer jag tillbaka, Jakob, så kommer jag tillbaka med henne. Så länge jag inte är återkommen förblir jag på sökande fot.

Jakob Lycka till, Daniel.

Daniel Tack, Jakob. (*bryter upp*) Inga sentimentala avsked. Jag bara försvinner men kommer tillbaka. (*går*)

Jakob Så gick han än en gång ut ur våra liv, och det var sista gången, Gabriel, ty han kom aldrig mera tillbaka.

Gabriel (återkommer) Nio år efter att Daniel hade lämnat oss för andra gången dog den gamle trotjänaren och trädgårdsmästaren Jakob, och de senaste fem åren har jag levt ensam här som ett barn av denna skog. Jakob ligger begravd i sin egen köksträdgård, och det växer nu en ung stolt ek på hans grav. Eken var alltid hans älsklingsträd. Den har planterat sig där alldeles själv.

Malcolm Men hur kan du så noga veta allt vad du nu har berättat om din moder, då hon hela tiden har varit spårlöst försvunnen och ingen har funnit henne?

Gabriel Fattar du inte det? Det sägs att professionella helgon är ganska enfaldiga ibland, men har du ännu inte förstått skogens innersta väsen? Allt är ju klart genom ringen. Den ger av sin kärlek oavbrutet. Den har sått sitt frö hos Daniel, Celia och Manuel, och den som får del av ringens kärlek blir ett med ringens kärlek. Och genom att ta del av ringens kärlek får man veta allt om ringens kärlek. Celia har fått del av ringens kärlek, och hon förlorar den aldrig, vilket hennes uteslagna ungdom är ett bevis för. David och Isak har genom Celia också i någon mån fått del av ringens kärlek, och därför står också deras öden för evigt att läsa i ringen. Ju mera man studerar och forskar över den senaste kärlekens sannaste ring, desto mera berättar den för en om sig själv och sin kraft och alla mänskors öden som fått del av den. Vi kan aldrig få veta allt, ty kärlekens språk är bara som små glimtar av det gudomliga, ty annars skulle vi alla bli bländade till blindhet för alltid. Men desto mer bör vi ta vara på glimtarna, som är desto sannare och säkra att hålla sig till.

Malcolm Och du själv då? Hur har du kunnat stå ut med att leva här helt ensam under så lång tid utan att bli lik en gammal enslig och härjad eremit?

Gabriel (ler) Jag har aldrig varit ensam. Min moder och Jakob, David och Isak, Manuel och Daniel, de har aldrig lämnat mig. De har aldrig lämnat skogen. De har aldrig lämnat kärleken här bakom sig. Jag har dem ständigt omkring mig. Ibland ser jag dem som andar, och ett bättre sällskap kan man inte ha. Jag har enbart mått gott av det, vilket du ju kan se. Du har hela tiden stirrat på mig som om jag var en ängel.

Malcolm (ler även han) Jag hade nästan på tungan att fråga: är du inte det då? Vad är du väl annars? Jag har aldrig sett en så skön ung man som du. Menar du att din moder och hennes vänner har haft ett sådant inflytande på dig att du därför blivit som en ängel?

Gabriel Överdriv inte. Jag är ingen ängel utan lika dödlig som du och alla dem vi talat om. Jag har inga illusioner. Men jag älskar skönheten och sällskap. Mina beskyddare och min moder var världens vackraste människor, vi hade här ett fulländat paradiset, och naturligtvis utsattes vi för frestelser, så att något gick på tok. Men kärleken bara utvecklades därigenom. Ingen har älskat som min moder hur mycket hon än fick lida. Ja, jag tror faktiskt att det enbart är tack vare hennes kärlek för mig som jag har blivit så skön som du påstår mig vara. Hit kommer bara vackra människor, detta är något av det idealiska hippieparadiset eller har varit det, här härskar tidlösheten och skönheten tillsammans, och tillsammans trotsar de alla gränser för tiden och livet, liksom doktor Magnus styrman kunde göra sin allsmåttiga ring av bara kärlek och månsken. Vi änglar är till för att njuta och lära mänskligheten att njuta främst av skönhet och den äkta skönhetens fulländade renhet. Mina gudföräldrar och deras vänner förlorade varandra och sitt paradiset när de bedrog varandra genom den jordiska kärlekens begränsningar, men jag finns kvar, och efter mig kommer det andra. Skönheten dör aldrig. Vi finns alltid kvar och kommer alltid att förvalta denna skogs jungfruliga hemlighet och föra budskapet om sanningens skönhet och skönhetens sanning vidare, ty mänskligheten behöver ständigt upplysas och undervisas därom, då just sådana de mest väsentliga av alla kunskaper är vad de lättast glömmer och tappar greppet om.

Men nu har jag väl predikat tillräckligt för dig. Det är nästan midnatt, och månen är uppe. Låt oss nu gå och lägga oss och tala vidare om ringen i morgon. Ty vad jag har berättat om ringen idag är blott en ytterst liten bråkdel av allt som kan berättas om denna kärlekens unikaste ring. Ringen är ett äktenskap som binder en till sig för evigt och vars salighet man aldrig kommer ifrån. Vill du sova här eller i Huset?

Malcolm Det är väl varmast här.

Gabriel Här finns det även mat. Förse dig med allt vad du behöver ur skafferiet. Allt är självodlat.

Malcolm Tack, men det får nog vänta till i morgon. För närvarande är jag fullständigt övermätt av all den andliga spis som jag har fått.

Gabriel Det är skogen som bjuder. Jag lämnar dig i fred. Sov så gott.

Malcolm Tack, Gabriel. Du har gett mig tillräckligt med stoff för en evighet att drömma om. (*Gabriel går.*)

Malcolm (för sig själv) Vem förmår något mot en ren mänsklig kärlek som är så stark att den för evigt oavbrutet förnyar sig själv och skapar något nytt av intet? En sådan kärlek är mäktigare än hela historien och mänskligheten, och i den mån vi får någon del eller skymt av den alls är det bara för oss att hålla till godo.

Akt V scen 1.
Middag hos biskopen i Winchester (som akt I scen 2)

Biskopen (skrattar våldsamt) Det var ju det jag sa, min käre brorson! Skepparhistorier! Ingenting annat!

Malcolm Men man kan ju inte avfärda dem utan vidare. Skogen fanns ju faktiskt. Jag var ju där.

Biskopen Och förfördes av en ängel i människohamn! Vad blandade de i sin cider egentligen? I en sådan skog hittar man vilka hemliga örter som helst!

Malcolm Men tänk om allting ändå var sant?

Biskopen Jojo! Sjöjungfrur som får presenter av kalla fiskar! Ett okänt örike i Söderhavet med monopolkontrakt med Calcutta! Hemingway och Tizian i samma tid som Brahms och Schubert i moderna hippiekretsar! Såg du över huvud taget den där ringen?

Malcolm Farbror, du tror mig inte vad jag än säger!

Biskopen Vi måste vara kritiska, min son, mot alla auktoriteter utom mot kyrkan! Alla andra måste ju vara bedragare eftersom Kristus inte var det! Vad tänker du göra med den där sagan? Berätta den för din abbot?

Malcolm Han befallde mig att göra det. Jag måste.

Biskopen Jo jo! Låt honom sedan vidta sina åtgärder och omvandla den där hippiekolonin till ett redigt kloster, så kommer de på rätt väg.

Malcolm Skogen är jungfrulig, farbror. Den får inte röras eller omvandlas. Allting är heligt där.

Biskopen Just det! Och därför måste vi kristna det!

Malcolm Det är redan mera än kristet!

Biskopen Inte formellt! Den skogen finns ju inte ens på kartan! Finns den ens i sinnevärlden?

Malcolm Glöm skogen, farbror, om den inte passar dig. Lämna den åt mig, så får den vara i fred.

Biskopen Ett utmärkt förslag. Jag litar på dig, min brorson. Skål!

Malcolm Skål, farbror!

(De dricker varandra till och fortsätter den festliga middagen.)

Scen 2. Klosterträdgården (som akt I scen 1)

Abboten Menar du att broder Malcolm har kommit tillbaka?

Munken Ja, fader, det förhåller sig faktiskt så.

Abboten Gud bevar dig, min son. Jag hoppas han har något att berätta.

Munken Han har kanske mer att berätta än vad han äger ord till.

Abboten Och vad exakt menar du med det?

Munken Det är nog bäst att han själv får förtydliga den saken.

Abboten Var är han då?

Munken Han är här, fader.

Abboten Jag ser honom inte.

Munken Skall jag verkligen släppa in honom?

Abboten Ja, vad annars är han här för?

Munken Ett ögonblick då, fader. Men säg sedan inte att jag inte varnade er.

Abboten Det har du aldrig sagt.

Munken Vad då, fader?

Abboten Att du varnat mig.

Munken För vad?

Abboten Ja, vad tusan har du varnat mig för egentligen?

Munken Fråga inte mig.
Abboten Vem då skall jag fråga?
Munken Broder Malcolm. Han är ensam ansvarig för sina sagor.
Abboten Låt honom då äntligen få komma till tals!
Munken Han begär inte annat.
Abboten Var är han då?
Malcolm (inträder) Fader, jag är återkommen.
Abboten Ja, det ser vi nog, men med vad? Hittade du ditt paradiset?
Malcolm Ja, fader, det gjorde jag.
Abboten Berätta.
Malcolm Vad jag har att berätta är en saga som saknar mostycke i verkligheten....
Abboten Låt oss inte förlora oss i detaljer utan gå direkt rakt på sak. Fann du ett jordiskt paradiset?
Malcolm Ja. Och det har uppkommit enbart genom överjordisk kärlek.
Abboten Då måste vi kultivera dess bekantskap och slå vakt om dess mysterium. Vad föreslår du?
Malcolm Precis vad ni säger, fader – att vi håller kontakten. Den man som förestår det idag är ensam och behöver medhjälpare i sin odling av sin koloni. Där finns två obebodda hus som behöver underhåll.
Abboten Hur många munkar rekommenderar du?
Malcolm Två till fyra.
Abboten Då skickar vi tre, och du får bli den fjärde. Er mission blir helt enkelt att vidmakthålla mysteriet i dess autentiska form, slå vakt om det och föra det vidare. Är det tillräckligt?
Malcolm Ja, fader, alldeles tillräckligt.
Abboten Kärleken är alltid ett mysterium. Om det kan resultera i ett reellt jordiskt paradiset så kan den knappast nå högre. Gör det bästa av saken, broder Malcolm, och för den vidare. Det är allt jag kan be dig om.
Malcolm Jag ska göra mitt bästa, fader.
Abboten Det är allt jag ber dig om. Sätt i gång.
Malcolm Ja, fader. (*går*)
Abboten Vem vet vad vi har funnit och satt i gång? Men kärleken fortsätter alltid och expanderar alltid. Man kan aldrig motstå den. Alltså är det enda vettiga att göra att följa med den, underblåsa den och uppmuntra den. Sedan får den resultera i vad den vill, bara den överlever och går vidare. Allt annat är betydelselöst, då religionens enda mening är att perpetuera kärleken. Må den segra i evighet och allt annat gå under i processen. Det är det enda vi är till för, vi som äger att förvalta kärlekens och livets innersta väsen. Må vi aldrig förlora vår trohet mot denna vår plikt, vilken religion och uppfattning vi än tillhör. Detta vare sagt i alla frommas namn. Amen.

Slut.

Pollone, 15.4.2005